

Beslut

Datum
2019-06-03

Dnr (anges vid skriftväxling)
511-2963-2019

Dossier
NVR2000893

Beslut om ytterligare föreskrift inom naturreservatet Vålådalen

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 5 § och 30 § miljöbalken om en ytterligare föreskrift, se nedan, inom naturreservatet Vålådalen, inrättat av Länsstyrelsen 1988-02-22, dnr 11.1211-754-82.

Beslutet riktar sig till var och en vars rättigheter att färdas och vistas inom naturreservatet berörs.

Skälen för beslutet

De övergripande skälen för beslutet är att friluftslivets ökade slitage och störning utgör hot mot naturreservatets syfte och mål.

Enligt beslutet om naturreservatet Vålådalen ska ändamålet med reservatet vara att "bevara ett från naturvårdssynpunkt utomordentligt värdefullt skogs- och fjällområde med stora geologiska, botaniska (växtliv), faunistiska (djurliv), allmänekologiska och kulturella värden. Ändamålet ska enligt beslutet tryggas bland annat genom att friluftslivet kanaliseras till vissa stråk och leder". Hela reservatet är också Natura 2000-område, vilket innebär att Sverige har åtagit sig att se till att de utpekade värdena i området bevaras långsiktigt.

I Gröndalens issjödelt finns ett för vårt land unikt glaciallandskap med en mångfald av storslagna geologiska bildningar, bland annat de så kallade Pyramiderna. Området anses vara ett av Skandinaviens bästa exempel på isälvs komplex (*Representativa naturtyper och hotade biotoper i Norden, Terrängformer (geomorfologi), Nordiska ministerrådet 1980*).

Det kraftigt ökande antalet besökare i Gröndalsdeltat, såväl vandrare som löpare och cyklister, har medfört allvarligt markslitage uppe på pyramidåsen och i rasbranterna på den nordligaste pyramiden. Därmed hotas de höga naturvärden som reservatet syftar till att skydda. För att tillgodose syftet med reservatet krävs därför ytterligare regleringar i området.

Föreskrifter

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m m att, utöver redan gällande föreskrifter, även nedan angiven ny föreskrift ska gälla för naturreservatet.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar samt i naturreservatets övriga föreskrifter är det, som tillägg till de ursprungliga sju C-föreskrifterna, förbjudet att inom naturreservatet:

- C8. beträda områden i Gröndalsdeltat som avgränsas på karta i bilaga 1.

Undantag från föreskriften

C-föreskriften ovan skall inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet,
- b) att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivna fordon vid renskötsel enligt undantag i terrängkörningsförordningen (1978:594)

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

Under våren 2019 tog Länsstyrelsen fram ett förslag till beslut ytterligare föreskrift för naturreservatet Vålådalen. Markägare, ägare av särskild rätt inom området, berörda samebyar samt ett flertal berörda myndigheter och intresseorganisationer fick möjlighet att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Ingen av remissinstanserna uttrycker någon negativ synpunkt kring förslaget till ny föreskrift. Flera remissinstanser tillstyrker förslaget.

Länsstyrelsens bedömning

Inom Vålådalens naturreservat är Gröndalens issjödelt utpekad som "ett unikt glaciallandskap med en mångfald av storslagna bildningar och utpräglade terrängformer". Här finns unika geologiska formationer från den senaste istiden som naturreservatet ska skydda, bland annat de så kallade Pyramiderna och intilliggande rasbranter.

Dessa formationers sand- och grusavlagringar täcks av mycket lite markvegetation. Markstrukturen är mycket vattengenomsläpplig vilket bidrar till att markvegetationen har svårt att återetablera sig efter störning, och erosion uppstår. Erosionsrisken ökar med kraftig lutning, samtidigt som erosionskador på geologiska former är en irreversibel process.

2016 beslutade länsstyrelsen om ett interimistiskt beträdnadsförbud för Pyramiderna och intilliggande rasmarker (dnr 511-3570-16). Skälet var att skydda vegetationen och marken från det ohållbara slitaget och dito erosion som det ökande antalet besökare gett upphov till. Marksлитaget på pyramidåsen och i rasbranterna på den västligaste och största pyramiden hade då ökat markant. Den spektakulära formen på pyramiderna riskerar att långsiktigt påverkas om marksлитaget och erosionen fortsätter. För att naturreservatets syfte ska tillgodoses bedömer länsstyrelsen därför att beträdnadsförbudet behöver permanentas inom de områden som avgränsas på karta i bilaga 1.

Natura 2000

Vålådalens naturreservat är i sin helhet ett Natura 2000-område, och ingår alltså i EU:s system av skyddsvärda naturområden, enligt både Art- och habitatdirektivet och Fågeldirektivet. Sverige är därigenom skyldig att bevara de inom området förekommande naturtyper och arter som listats i dessa direktiv. För att uppfylla dessa internationella åtaganden krävs en ytterligare föreskrift till skydd för naturvärdena i området, i enlighet med detta beslut.

Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser.

Hela naturreservatet är enligt 3 kap 6 § miljöbalken riksintresseområde för naturvård samt friluftsliv. Därtill är hela reservatet enligt 4 kap 2 § miljöbalken riksintresseområde för rörligt friluftsliv. Gröndalsdeltat är enligt samma lagrum beläget inom riksintresseområde för obrutet fjäll, och ligger även inom Tåssåsens samebys åretruntland.

Samtidigt som naturreservatet är riksintresseområde för friluftsliv gäller enligt reservatsbeslutet att ändamålet med reservatet, det vill säga att bevara naturvärdena, ska tryggas genom att friluftslivet kanaliseras. Genom detta beslut görs kanalisering genom ytterligare regleringar i en liten del av reservatet.

Den nya regleringen bedöms få positiva effekter på riksintressena för naturvård och obrutet fjäll, samt inga eller positiva effekter på rennäringens riksintressen. Vidare bedöms regleringen få inga eller positiva effekter på riksintressena för friluftsliv.

Konsekvensutredning

Eftersom detta beslut innehåller beträdnadsförbud bedömer länsstyrelsen, i enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, att konsekvensutredning av detta förbud behöver göras, se bilaga 3.

Upplysningar

Föreskrifterna ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas. Statens och samebyarnas upplåtelser av jakt och fiske innefattar inte någon dispens från föreskrifterna.

Den som vill göra anspråk på ersättning ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft, vid påföljd att rätten till ersättning annars går förlorad.

Detta beslut ska enligt 27§ förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m m kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna Länstidningen och Östersundsposten. Sakägare anses därmed ha fått ta del av beslutet.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön och djurlivet, till exempel:

- hänsynsregler enligt 2 kap. 3 § miljöbalken,
- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- hundhållning enligt 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn av hundar och katter,
- för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i särskilda skyddade områden, såsom Natura 2000, krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a-29 b §§ miljöbalken.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 4.

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Susanna Löfgren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även naturvårdsenhetens chef Bitti Jonasson, chef för naturskydd och förvaltning Per Sander samt naturvårdshandläggarna Eva Näsman och Pontus Wallén, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Susanna Löfgren
(beslutande)

Pontus Wallén
(föredragande)

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Konsekvensutredning
4. Hur man överklagar

Beträdnadsförbud i naturreservatet Vålådalen, Gröndalsdeltat Beslutskarta

 Områden med beträdnadsförbud

0

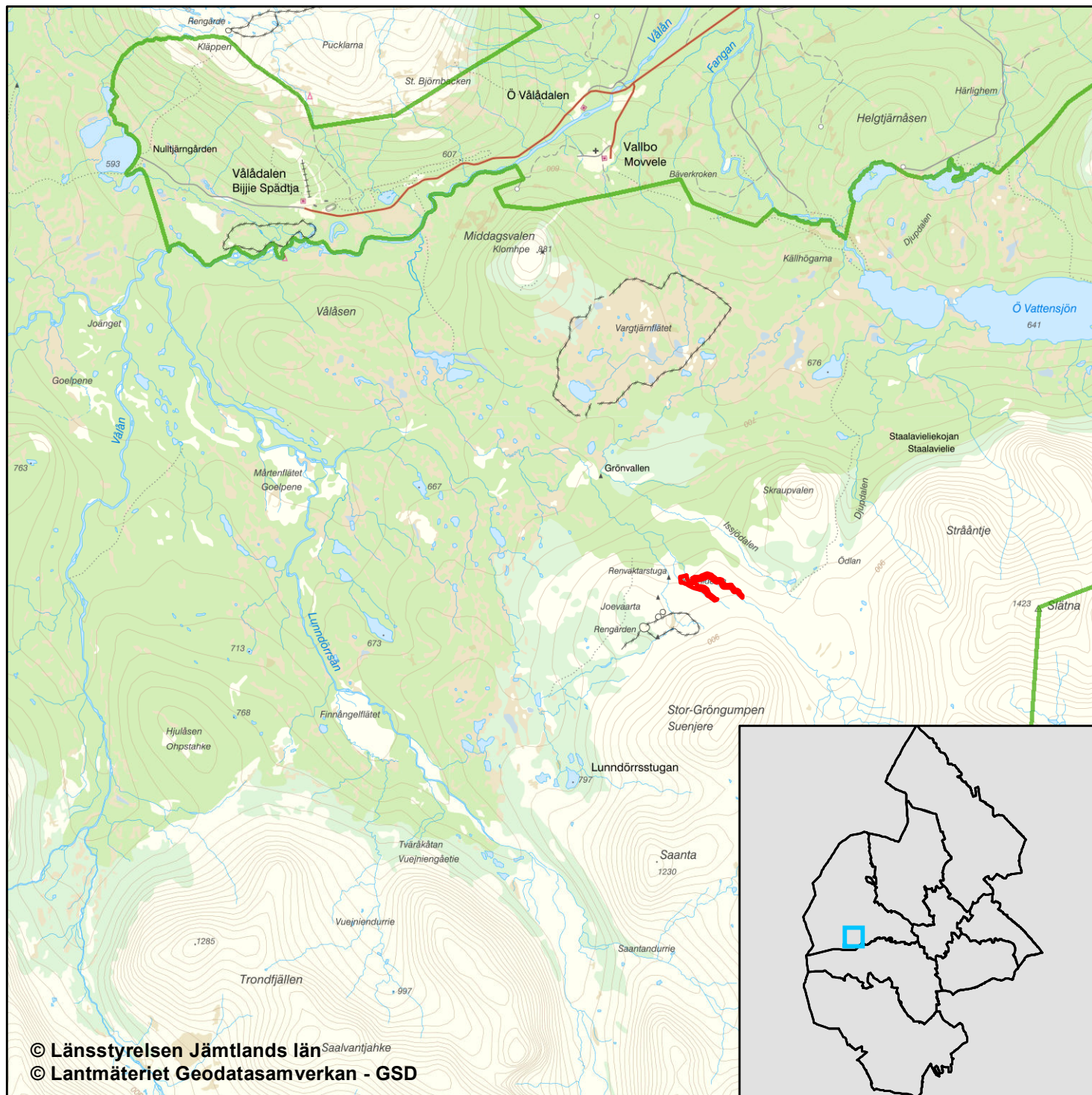
500 m

Skala 1:7 000

Områden med ytterligare föreskrift i naturreservatet Vålådalen Översiktskarta

- Pyramiderna
- Gräns för naturreservatet Vålådalen

0 5 Km

Skala 1:100 000

Bilaga 3.

Konsekvensutredning (enligt förordning 2007:1244 om konsekvensutredning vid regelgivning) rörande föreskrift om beträdnadsförbud i vissa delar av naturreservatet Vålådalen i Åre kommun

Bakgrundsbeskrivning och syftet med föreskriften

Naturreservatet Vålådalen inrättades av länsstyrelsen 1988 (dnr 11.1211-754-82). Enligt reservatsbeslutet ska ändamålet med reservatet vara att bevara ett från naturvårdssynpunkt utomordentligt värdefullt skogs- och fjällområde med stora geologiska, botaniska, faunistiska, allmänekologiska och kulturella värden. För att detta syfte ska tillgodoses behöver ytterligare ordningsföreskrifter meddelas som förbjuder beträdning inom två geologiskt mycket värdefulla och samtidigt mycket slitage- och erosionskänsliga områden i reservatet, nämligen Pyramiderna inklusive pyramidåsen samt intilliggande rasmarker. Utan denna reglering bedömer länsstyrelsen att de geologiska bildningarna riskerar att erodera, vilket skulle hota bildningarnas höga naturvärde och därmed motverka syftet med reservatet. För att undanröja hoten mot dessa naturvärden bedöms något alternativ till beträdnadsförbud inte finnas. De två nämnda områdena har ett tillfälligt beträdnadsförbud via ett interimistiskt beslut som länsstyrelsen fattade 2016 (dnr 511-3570-16), och nu behöver förbudet permanentas. Områdena som omfattas av beträdnadsförbud har arealerna 4,9 respektive 5,2 hektar.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

De som berörs av regleringen är allmänheten.

Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Enligt 7 kap 5 § och 30 § miljöbalken ska länsstyrelsen ange de inskränkningar i bland annat rätten att färdas och vistas inom ett naturreservat som behövs för att tillgodose syftet med reservatet. En inskränkning får innebära att tillträde förbjuds under hela eller delar av året.

Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför

Eftersom regleringen sker inom geografiskt begränsade områden och områdena med beträdnadsförbud, bland annat pyramidåsen, går att uppleva visuellt på nära håll utan att gå på dem, bedöms det inte finnas kostnadsmässiga eller andra större konsekvenser av regleringen. Genom att förhindra att formationerna förstörs kan besöksmålens sevärdhet bibehållas, och kanske kan attraktionskraften till och med öka då man från myndighetshåll i och med restriktionen markerat det stora naturvärdet på platsen.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen
Regleringen överensstämmer med skyldigheter enligt anslutningen till EU.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Beslutade ordningsföreskrifter gäller enligt lag omedelbart även om de överklagas. Beslutet kungörs och de som berörs av det har rätt att överklaga. Information om ordningsföreskrifterna lämnas på myndighetens hemsida och i anslutning till området. Behovet av informationsinsatser för besökare på plats är stort. Skyltningen kommer att förnyas och det kommer även att göras andra informationsinsatser för besökare i området.

Bedömning av om regleringen kan få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt

Regleringen sker inom begränsade områden. I de diskussioner kring konsekvenser av ett permanent beträdnadsförbud på pyramidåsen (vilket är det mest besöksattraktiva av de två berörda områdena) som länsstyrelsen haft med representanter för besöksnäringen, har de inte sett att ett sådant förbud skulle ha någon större negativ betydelse för besöksnäringen, eftersom åtgärden kan anses markera områdets unika värden.

Bedömning av om föreskriften kan få effekter för kommuner eller landsting/region.

Regleringen sker inom begränsade områden. Föreskrifterna bedöms ha ingen eller ringa betydelse för kommuner eller regioner.

Bedömning av om föreskriften innebär förändringar av kommunala befogenheter eller skyldigheter, respektive grunderna för kommunernas eller landstingens/regionernas organisation eller verksamhetsformer

Eftersom regleringen sker inom begränsade områden bedöms föreskrifterna inte få några sådana följder.

Kontaktpersoner

Handläggare: Pontus Wallén, 010-2253339, pontus.wallén@lansstyrelsen.se

För underlag: Eva Näsman, 010-2253212, eva.nasman@lansstyrelsen.se

Wictoria Wadman, 010-2553329, wictoria.wadman@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Jämtlands län, 83186 Östersund

F2 - Bilaga 3

Hur man överklagar till regeringen,

Om ni är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan ni överklaga hos regeringen.

Det gör ni genom att i brev

- tala om vilket beslut ni överklagar, till exempel genom att ange ärendets diarienummer
- redogöra för dels varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur ni anser att beslutet skall ändras.

Ni skall underteckna brevet, förtydliga namnteckningen och uppge adress och telefonnummer.

Om ni har handlingar eller annat som ni vill åberopa till stöd för er ståndpunkt så bör ni skicka med det.

Överklagandet skall lämnas eller skickas till länsstyrelsen, se adress nedan. Om inte länsstyrelsen ändrar sitt beslut kommer överklagandet och handlingarna i ärendet att skickas till regeringen.

Länsstyrelsen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag meddelande om beslutet var infört i ortstidning. I annat fall kan ert överklagande inte prövas.

Om ni behöver veta mer om hur ni skall gå till väga, så kan ni vända er till Länsstyrelsen Jämtlands län, telefonnummer 010-225 30 00.